

LOWO

Minä kannattelen kyläbaarimme pitäjää

Teksti: Eino Natri, Oskari Vähänen

Kuvat: Eino Natri, Viljami Haavisto

Grafikka: Anni Hakkarainen

Reportterit Ylistarossa / Haavisto

Käsitteellä ”paikallinen” viitataan lähiön tai kylän baariin. Paikallisia on tietysti ympäri Suomea, mutta meitä kahta suurkaupungin kasvattia kiinnosti se todellisuus, mikä etelä-pohjalaisten pikkupaikkojen paikallisissa vallitsee. Lähdemme tutkimusmatkalle etsimään sitä tunnelmaa, joita vain pienten paikkakuntien kyläbaarit voisivat tarjota. Matkallamme kohtaammamme ravintolayrittäjät, asiakkaat ja muut työntekijät kertoivat meille tarinansa. Mukana matkalla on reportterit Natri ja Vähänen sekä luottokuskimme Haavisto.

Ravintola Jesperi, Seinäjoki – Ruokaa ja juomaa yksinäisyyden karkotteeksi

Vähänen ja Haavisto saapuvat Jesperiin / Natri

Etelä-pohjanmaan ainoasta lähiöstä, pahamainesenakin tunnetusta Kasperista löytyy Ravintola Jesperi. Kurvaamme autollamme lokakuisen harmaan liikekiinteistön pihaan. Katolla näkyy Jesperin kyltti. Astumme sisään ravintolaan thai-hieronnan ja R-Kioskin välisestä ovesta.

Saavumme sisään melko tyypillisen oloiseen lähiöbaariin. Kello on neljä iltapäivällä, mutta Jesperissä tunnelma on jo koholla. Kahteen tilaan jaetusta ravintolasta löytyi tumman puun värinen pubi-puoli, sekä punavalkoruudillisiin pöytäliinoin koristeltu ravintolapuoli. Pubin puolella istuu erinäisiä porukoita ja ravintolassakin oli yksi asiakas pizzalla. Tunnelmaa luo kaiuttimista soinut Suomi-rock ja tuoppien kilinä.

Haastattelemme paikan omistajaa, **Johanna Viinamäkeä**. ”Isäni on perustanut tämän paikan vuonna 1988. Nyt jatkan isäni jalanjäljissä yrittäjänä. Aloitin tässä vuonna 2012, eli minulla tuli juuri 10 vuotta täyteen.”

Hän jatkaa:

”Tämä on tosiaan tällainen lähiöbaari, meillä on karaokea, bingoa ja esiintyjä. Lisäksi meidän ruoka, etenkin pizzat ovat suosittuja.” Kävijäkunta vaihtelee Viinamäen mukaan 18-vuotiaista eläkeläisiin. Etenkin viikolla käy vakiokasvoja, mutta viikonloppuisin käy satunnaisempiakin kulkijoita. Viinamäki kertoo paikkaan kokoontuvan kasperilaisia, jotka tulevat baariin näkemään ystäviään ja viettämään aikaa. Joskus porukalla innostutaan lähtemään jalkapallopeliin tai keikoilla, sitten taas palataan kotipesään Jesperiin. Porukka on menossa iloissa ja suruissa ja esimerkiksi edesmenneille ystäville kootaan adressia ja syntymäpäiväsankareille kolehtia.

Kasperin huonosta maineesta kysyttäessä Viinamäki vastaa: ”Tämä on ihan lintukoto. Kasperin sai huonon maineensa 70-luvulla, kun tästä tehtiin kaupungin ensimmäinen kerrostalolähiö. Ehkä silloin meininki oli kirjavampaa. Täytyy muistaa, että tämä on edelleen Etelä-Pohjanmaan ainoa lähiö.” Loppuun hän lisää naurahtaen: ”Ei täällä tarvitse kenenkään pelätä, kyllä täällä mummot käyvät iltaisin sauvakävelemässä!”

Rane Jesperissä / Natri

Tapaamme Jesperissä **Raneksi** esiintyvän, noin 60-vuotiaan asiakkaan. Pöydässään olutta siemaileva, silminnähdessä hyväntuulinen mies kertoo meille historiastaan Kasperissa ja Jesperissä.

”Käyn täällä aika usein, ainakin viikoittain. Välillä on ollut kolmen tai neljän kuukauden taukoja. Täällä kun käy, niin oppii tuntemaan kaikki tosi nopeasti. Kun menee vaikka keskustan baareihin, niin siellä on aina omat porukkansa.”

Ranen mielestä Jesperissä välittyykin kasperilainen tunnelma.

”Joo se on ihan selkeä homma.”

Paikan merkityksestä itselleen Rane kertoo sen olevan eron jälkeiselle yksinäisyydelle hyvää lääkettä. Hän kuvailee muita asiakkaita kavereikseen, joskus jopa ystävikseen.

Paikassa riittää kuitenkin vauhtia ja vaarallisia tilanteita, sillä Rane kertoi kerran jonkun käyneen hänen päälleen, mutta kyseessä oli kuitenkin väärinymmärrys ja asia saatiin sovittua. Rane kertoo mielitilaukseksi keskiohuelun tai ns. paapan kahvin.

Nautimme Jesperissä oluet ja pubiruokaa. Tämän jälkeen matkamme jatkuu kohti Ylistaroa.

Ravintola Taro, Ylistaro - Eläkeläisiä discopallon alla

Ravintola Taro / Natri

Reissomme kuskina toimineen Haaviston sanoin ”Miksi tehdä mutkia tiehen, kun se voi olla suora” – pätee matkallamme Kasperista kohti Ylistaroa, joka on vuoden 2009 kuntaliitoksen jälkeen osa Seinäjokea.

Astumme sisälle kaurismäkeläiseen Ravintola Teroon, jossa tunnelma on kuitenkin lämmin ja odottava. Salin puolella eläkeläisryhmiä istuu isoissa pöytäryhmissä ja baarin puolella kolme nuoremman sukupolven edustajaa viettävät iltaa. Katseemme kiinnittyy salin puolelta löytyviin hienoihin värivaloihin. ”Täällähän on discopallokin”, Vähänen huudahtaa innoissaan.

Saamme paikan yrittäjän **Minna Kivelän** puhelinhaastatteluun kertomaan hieman paikan historiasta ja nykyisestä.

”Ravintola Taro on toiminut tässä noin 50 vuotta, itse olen toiminut tässä sen 11 vuotta”

Kävijäkunta koostuu viikoittain käyvistä vakioasiakkaista, mutta myös naapurikunnista saapuu Kivelän mukaan väkeä. Meidän vierailumme aikana Tarossa oli juuri alkamassa karaokekisat, johon oli saapunut asiakkaita Ähtäristä asti.

Kysyttäessä Kivelän mieleenpainuvimmista hetkistä Tarossa hän kertoo ”Kesällä järjestettävät Joutopäivämarkkinat ovat jääneet mieleen, ne ovat meille suuri tapahtuma. Täällä esiintymässä ovat olleet mm. **Klamydia** ja **Matti Nykänen.**”

Nuorisolaiset kyläbaarissa

Seuraavaksi haastattelemme baarin puolella istuvaa ”nuorisoporukkaa”, jotka olivat selvästi Taron nuorimmat asiakkaat tuona iltana. He kaikki osoittautuvat noin 30-vuotiaiksi, mutta tänään he edustavat nuorisoa. He kertovat, että ovat jo parin vuoden ajan kokoontuneet Taroon perjantaisin. ”Perjantai kello kuus on semmonen, että tullaan oluelle.”

Nuoret kertovat, että Taron tunnelma on rauhallinen, joka on yksi syy siihen miksi he käyvät täällä vuodesta toiseen. He kuitenkin toivoisivat, että myös muut nuoret löytäisivät paremmin tiensä Taroon. ”Toivottaisiin että nuoremmat porukat vähän aktivoituis, ettei kaikki pakenisi Seinäjoelle.”

Porukka jatkaa.

”Pysytään täällä, koska halutaan tukea paikallista. Ei enää huvita lähteä **Seinäjoen Ilonaan** tai muualle. Saman kännin saa täälläkin.” He toteavat naurahten.

Vaikka Tarossa järjestetäänkin tänään karaokekisat ja asiakkaat ovat vanhempia, niin kävijäkunta yleensäkin koostuu iäkkäämmästä väestä. ”Joo, me ollaan yleensä ne nuorimmat täällä.”

Kysyttäessä illan karaokekilpailusta selviää, että kyseessä on **Jouni Koljosen** vetämä On elämä laulu-iskelmäkilpailu – joka on tähän mennessä järjestetty jo 18 kaupungissa. Kilpailu järjestetään ensimmäistä kertaa tänä vuonna ja Ravintola Taro on viimeinen karsintapaikka, josta voi päästä vielä joulukuussa järjestettäviin semifinaaleihin. Koljonen hehkuttaa vielä Taroa. ”Täällä on tosi upeat puitteet, ihmiset ovat täällä lähellä toisiaan, eikä missään pienessä kopissa.”

Olemme samaa mieltä Koljosen kanssa, ravintola Taron puitteet ovat hienot ja istumatilaa löytyy reippaasti. Naurua saa aikaan vessan pisuaarit, jotka olivat todella matalalla. Tutkivat journalistit eivät kuitenkaan ehdi etsimään tietoa Ylistaron asukkaiden keskipituudesta, sillä matkaa on jatkettava.

Harmiksemme emme ehdi jäämään seuraamaan kilpailua, sillä Saabin keula osoittaa jo kohti Isokyröä ja seuraavaa pubia.

Pub All Inn, Isokyrö – ”Kylmää oli kohtelu ja kylmää oli olut”

Ylistaron jälkeen matkamme jatkuu Isokyröön. Tuo huippuginin kotikylänä tunnettu paikkakunta tarjoaa meille autenttisuuttaan **Pub All Inn** – nimisen kapakan muodossa.

Saavuttuamme yhtä asiakasta lukuunottamatta tyhjään baariin, esitämme omistajille asiamme. Emme saa haastatella heitä, sillä kuulemma paikassa ”ei ole mitään ihmeellistä”. Tilaamme hanasta oluet, mutta hana on tyhjä ja saammekin tilalle tölkkioluet jääkaapista. Siirrymme terassille laatimaan uutta suunnitelmaa.

Ainoan asiakkaan lähtiessä ravintolasta, hän kehottaa meitä lähtemään jollekin toiselle paikkakunnalle, sillä missä vaan on kuulemma meininkiä enemmän kuin täällä.

Istumme tuopin verran terassilla ja katselemme kuinka poliisiauto ja mopopojat kurvailevat pitkin kylän raittia. Hiljaisen ravintolan omistaja ramppaa vieressämme tupakalla, ikään kuin tarkkailemassa tekemisiämme. Loppupeleissä meille jää olo, ettemme olleet niin asiakkaana kuin reportterinakaan tervetulleita Isokyröön. Ehdotamme vielä lähtiessämme ravintolaan saapuvilta kaveruksilta haastattelua, mutta hekään eivät siihen suostu. Näissä takaiskuisissa tunnelmissa matkamme jatkuu kohti Lapuaa. Isokyrön vierailumme päätti Haaviston tyhjentävä kommentti ”Kylmää oli kohtelu ja kylmää oli olut.”

Bar Lapuanhovi, Lapua – Tervetuloa villiin länteen

Lapuanhovin kutsuvat valot / Natri

Jo ravintola **Jesperissä** meitä varoiteltiin menemästä Lapualle. Yritimme etsiä internetistä tietoa lapualaisista baareista, mutta kaikki foorumikirjoitukset kehottavat pysymään poissa tuosta Suomen Texasista. Lähdemme siis seuraavaksi ottamaan selvää siitä, mihin nämä väitteet perustuvat.

Ilta tummuu tummenemistaan. Yhdeksän aikaan tumma Saabimme kurvaa tummalle parkkipaikalle. Ainoa valonlähteenämme on sinisenä hohtava kyltti, joka kantaa seuraavan kohteemme ”Bar Lapuanhovin” nimeä.

Lapuanhovissa istumme pöytään ja tarkkailemme tunnelmaa. Muutamassa pöydässä istuu noin 20 henkilöä selvästi juopuneena, mutta hyväntuulisina. Tilaamme pöytään oluet ja alamme väijymään seuraavaa haastateltavaa. Bongaamme juuri töihin saapuneen järjestyksenvalvoja **Hansin**.

Hans kertoo olleensa töissä Lapuanhovissa noin 20 vuotta. Lontoossa syntynyt ja etelä-pohjanmaalla kasvanut noin 50-vuotias mies kertoo meille Lapuanhovin värikkästä historiasta ja siitä, kuinka baarin hurja maine on pysynyt lujassa.

"Kyllähän tämä on ollut hurjassa maineessa. Silloin kun aloitin täällä, niin melkein joka ilta oli kunnon tappeluita. Tehtiin kaksin käsin töitä, että ne saatiin loppumaan. Tänä päivänä tämä on rauhallinen paikka." Hans vastaa mietteliäänä.

Kysymme, että onko levottomuuksista jäänyt jokin tietty hetki mieleen.

"On nähty kaikki puukot ja pistoolit, kyllähän ne tietysti jäävät mieleen. Ne eivät onneksi ole arkipäivää. Kun semmoinen tilanne tulee, niin onhan se tietysti enemmän kuin se, että joku lyö nyrkillä. Nyt kun tämä on pienempi paikka, niin pystyy helpommin ennakoimaan asiakkaiden käytöstä ja pääsee nopeammin väliin. Näissä tilanteissa hurjinta on se, että niissä ollaan yksin. Poliisi tulee vasta kun kaveri on käsiraudoissa."

Hansin pohdinnan katkaisee asiakkaan huikkaus "Hanssi! Pistä veli pihalle sit!"

Hans tunnetaan paikassa nimeltä, ja hän kokeekin sen helpottavan työtään.

"On helpompaa työskennellä täällä, kun tuntee asiakaskunnan ja osaa ennakoida tilanteita. Kritisoin vähän sitä nykypäivän meininkiä, että (vuokra)firman kautta tulee porukkaa töihin, eivätkä he tunne asiakkaitaan."

Kysymme vielä loppuun, että onko Lapua niin paha paikka, kun väitetään. Tätä Hans kommentoi lähinnä historiallisella mielikuvalla. Hän kuitenkin korostaa nuorison käyttäytyvän nykyään entistä kunnollisemmin. Päätämme haastattelun ja Hans palaa töidensä pariin.

Kuskin viettelys / Natri

Lapualla ei ole tarvetta muille baareille!

Näiden melko synkeiden mielikuvien jälkeen tapaamme kaksi paikallista nuorta naista, jotka maalaavat Lapuanhovista

aurinkoisempaa kuvaa.

”Me käydään täällä melkein aina! Jos me lähdetään johonkin, niin me tulemme tänne. Muitakin baareja täällä oli, mutta ne on purettu tai menneet konkurssiin. Meidän mielestämme Lapualla ei ole edes tarvetta muille baareille.”

Kysymme, onko Lapuanhovi siis lapualaisten olohuone. ”Onhan tämä. Täällä on aina kaikki tutut naamat ja tänne tuleminen on kuin tulisi kavereita katsomaan.”

Kelkkaa ja **Ville Vallatonta** nautiskelevat 19-vuotiaat kaverukset kertovat syykseen jäädä illanviettoon Lapualle Seinäjoen sijasta sen, että Lapuanhovissa on lämmin tunnelma ja sinne voi mennä omana itsenään. Heidän mukaansa asiakaskunta on hyvin vastaanottavaista. Toinen kaveruksista kuitenkin vertaa Lapuaa entiseen kotikaupunkiinsa Tampereeseen siten, että Lapualla ihmiset ovat varsin yksitoikkoisia, Tampereella on enemmän erilaisia ihmisiä ja erilaista kulttuuria. Loppuun he lähettävät terveiset kaikille LOUD:n lukijoille: ”Tulkaa Lapuanhoviin!”.

Hurjasta maineestaan tunnettu paikka osoittautuu mielestämme vastaanottavaiseksi ja rennoksi illanviettopaikaksi. Vaikka lähdimme pelonsekaisin mielin villiin länteen, löysimme sieltä vain sympaattisen olohuoneen, jossa lapualaiset purkavat viikon kuulumisiaan ja tanssivat discovalojen alla. Meidän kohdallamme tarina ei kerro, pääsikö Hans tai muut todistamaan tappeluita, tai koettiinko Lapuanhovissa suurta draamaa tuonta iltana. Saabimme nokka on jo käännetty kohti viimeistä etappiamme, Alajärveä.

Lataamo, Alajärvi - Toiveissa Putro ja SM-kultaa

Lataamon yrittäjät Arja Hämeenniemi (vas.) ja Moona Panula (oik.) / Natri

Illan pimentyessä saavumme illan viimeiseen kohteeseen, Alajärven Bar Lataamoon. Reissun viimeisen etapin onnistumisen varmistamiseksi nappaamme matkalta kyytiin paikalliskontaktimme muusikko Jesse Joensuun, jotta

pääsisimme kunnolla sisään Alajärven alamaailmaan.

Parkkeeraamme Saabin paikallisen kirpputorin pihaan ja astelemme sisään kalteri-ikkunoilla varustettuun Lataamoon. Astelemme graffitein koristeltuun baariin, jonka tiskillä yrittäjät Arja Hämeenniemi ja Moona Panula toivottavat meidät tervetulleeksi.

“Avasimme paikan vappuna 2022, eli noin viisi kuukautta ollaan oltu auki. Paikan nimi Lataamo liittyy siihen, että olemme molemmat mielenterveysalalla päivätöissä, pyrimme tuomaan tähän semmoista positiivista kulmaa, että tänne voi tulla viikonloppuisin lataamaan akkuja.” Yrittäjät kommentoivat.

NoTrouble ry:n graffitit ovat antaneet tälle paikalle oman leimansa. Lataamo onkin selkeästi modernein kohteemme sisustukseltaan. Tummat sävyt ja vihertävät graffitit muistuttavat enemmänkin suurkaupunkilaisesta kellaribaarista, kuin etelä-pohjalaisen pikkukylän kantakapakasta.

Danny T. & The Sirens / Natri

Illan esiintyjänä on Vöyriläinen rockabillybändi **Danny T & The Sirens**. Hämeenniemi kertookin Lataamossa olevan esiintyjä noin kolmen viikon välein. Esiintyjät vaihtelevat laidasta laitaan, mutta “Mitään iskelmä ei ole vielä ollut” hän jatkaakin naurahtaen.

Seuraavaksi suuntamme kohti backstagea, jossa bändi valmistautuu pian alkavaan keikkaansa.

“Bändi on lähtenyt meidän autotallista. Musiikkimme juuret ovat jenkkiautokulttuurissa, vanhan liiton rock-musiikki on kiertänyt suvussa.” Toteaa bändin kontrabasisti ja laulaja Daniel Karlsson. Viisitoista vuotta tällä kokoonpanolla toiminut bändi kiertää yleensä tansseissa ja automiiteissa. Bändi soittaa omia sävellyksiään sekä coverkappaleita. Toivotamme yhtyeelle hauskaa keikkaa ja jatkamme asiakkaiden haastatteluiden pariin.

Tunnelma katossa / Natri

Yhtyeen haastattelun aikana paikalliskontaktimme Joensuu on löytänyt meille kiinnostavan asiakkaan. Hän on Järviradiostakin tunnettu **Hannu Matintupa**.

“Olen ollut Järviradiossa alusta asti, melkein 40 vuotta. Lataamossa olen käynyt viimeksi, kun hankin tänne **Pelle Miljoonan** keikalle. Tänään lähdin tänne käymään oluella.”

Muistellessaan Alajärven historiaa ja kapakkakulttuuria Matintupa muistelee aikaa, kun keskolut tuli ja joka kylässä oli baari. Siellä ihmiset viettivät iltojaan jopa liiankin paljon. Alajärvelle Matintupa toivoo paikkaa, johon voisi kesäisenä aamupäivänä piipahtaa päiväkaljalle ja vaihtaa kuulumisia. Lataamo on avoinna vasta iltaisin.

Paikalliset puhuu

Seuraavaksi Jesse Joensuu kertoo hieman omista kokemuksistaan Alajärveläisenä nuorena. “Ennen kaikkea baarit on olleet keikkapaikkoja, joihin nuori Jesse on päässyt esiintymään. Alajärvellä on monesti ollut sellainen kulttuuri, että kun lähdetään baariin, niin mennään Seinäjoelle. Mentiin isolla porukalla tilataksilla ja ne illat menivät sitten pitkän kaavan kautta. Ennen aamu seitsemää ei oltu kotona!”

Keikkapaikkana Joensuu kommentoi Lataamoja sellaiseksi, johon hän tulee mielellään uudelleenkin.

Bändi aloittaa soittamaan. Hetken kuunneltuamme, Joensuun vanha tuttu saapuu pöytäamme ja alkaa jututtaa meitä. Ehdotamme hänelle haastattelua ja vastaus on myöntävä.

Tässä vaiheessa iltaa hieman humalainen 45-vuotias mies kertoo meille elämästään avoimesti.

”Pidän helvetin tärkeänä, että kylässä on pubeja, jossa ihmiset voivat viettää aikaa. Nykyään ei enää käydä kavereilla kylässä, joten tämä on se tapaamispaikka.”

Ikänsä pesäpalloa pelannut mies kertoo haikeana haaveistaan ja menneisyydestään. ”Isäni kuoli, kun olin yhdeksänvuotias. Lupasin hänelle, että teen elämälläni jotain, ja minähän tein. Pelasin pesäpalloa sm-sarjatasolla ja rakensin itselleni talon. Se mitä elämältääni kaipaen, on emäntä ja perhe.” Hän jatkaa. ”Alkoholi on vähän liian tärkeä kaveri tällä hetkellä. Kun olen yksinäinen ihminen, niin seura löytyy usein tuopin ääreltä. Minulta puuttuu se perhe-elämä, joka olisi rauhoittamassa arkea”

Hän jatkaa.

”Alajärvellä pätee asenne, että jos joku yrittää, niin se vielä rikastuu. Minulle sillä ei ole vitunkaan väliä, olen yrittänyt käydä näissä paikoissa ja tukea paikallista.”

Kysymme vielä loppuun, mitä mies kaipaisi Alajärvelle. Vastaus oli tyhjentävä.

”**Samuli Putron** ja pesäpallon Suomenmestaruuden.”

Vähänen ja Haavisto iloisissa tunnelmissa / Natri

Lopuksi

Väsyneet reportterit palaavat autoon. Matkaa takaisin Seinäjoelle on vajaa tunti. Käymme matkalla läpi ajatuksiamme tästä tutkimusmatkasta etelä-pohjalaiseen pubikulttuuriin. Päällimmäiset tunnelmamme olivat positiivisia. Yllätyimme siitä, kuinka vastaanottavaisia asiakkaat ja baarien henkilökunta oli. Iloisella mielellä vietetty perjantai-ilta sisälsi iloa, naurua, yksinäisyyttä ja yhteisöllisyyttä. Pienille paikkakunnille baarit ovat merkittäviä paikkoja kohdata

hyvänäpäiväntuttuja, kavereita ja joskus jopa ystäviä. Toisaalta pienien paikkakuntien baareista löytyy aina tuttuja ja jutut liikkuvat kylällä. Joten varsinkin nuorempien ihmisten on välillä lähdettävä pois omasta kylästä, jos haluaa juhlia kunnolla. Näin ei tarvitse koko loppuvuotta kuunnella, että mitä tuli taas tehtyä.

Ajatuksemme häyjen hallitsemista ja nurkkakuntaisista kapakoista jäi unholaan. Kaupunkilaispojat otettiin pääsääntöisesti hyvin vastaan, eikä konfliktitilanteita matkallamme löytynyt. Lopulta todellisuus etelä-pohjalaisissa kyläbaareissa oli vastaava, kuin helsinkiläisessä tai tamperelaisessa kapakassakin puoli kahdelta perjantaiyönä. Matkamme oli avartava kokemus meille molemmille. Tämän artikkelin pohjalta voimme suositella kaikille lukijoillemme ennakkoluulotonta pubikierrosta maaseudulle.

THE HALL OF FAME

